

“La variant d’Olot. L’encaix a Les Preses i La Vall d’en Bas. La pacificació d’una travessera urbana i la continuïtat de l’activitat agrària”

WORKSHOP INTRASCAPELAB
INFRAESTRUCTURES I TERRITORI

1ª EDICIÓ 29 JUNY - 6 JULIOL 2012

Objecte del Workshop

La construcció del túnel de Bracons introdueix nous condicionants de caràcter territorial a l’anomenat eix Vic-Olot. Cal establir i projectar les propostes per a les variants de les poblacions de les Preses, la Vall d’en Bas i Olot. De la mateixa manera cal repensar les travesseres urbanes. Les infraestructures viàries poden alterar les dinàmiques dels entorns construïts i dels sistemes naturals de la Garrotxa que en són especialment sensibles. Els desequilibris territorials provocats per l’alteració dels nivells d’accessibilitat i per la materialització de les vies poden afectar irreversiblement la qualitat paisatgística i ambiental, a més d’alterar el model urbà i territorial d’una comarca caracteritzada per la valoració de la seva riquesa ambiental i patrimonial com és el cas de la Garrotxa.

El taller consisteix en la realització de propostes per al traçat viari de l’eix Bracons al seu pas pels municipis de les Preses i de la Vall d’en Bas, considerant especialment la seva comptabilitat amb la continuïtat de l’activitat agrícola i la necessària reordenació de la seva travessera urbana. Es tracta d’una oportunitat per explorar noves metodologies i instruments per al planejament i projecte d’infraestructures.

Un taller que cerca una interacció entre la Universitat i el Territori. Imatges al Campus Nord de la UPC (seu de IntraScapeLab) i a Cal Monjo a Sant Privat d'en Bas (seu del CST)

El Workshop està organitzat conjuntament per IntraScapeLab i CST. IntraScapeLab és un Grup de Recerca Interdisciplinari del Departament d'Infraestructures del Transport i Territori de l'Escola d'Enginyers de Camins de la Universitat Politècnica de Catalunya. Barcelona Tech (ETSECCPB-UPC). L'objectiu és analitzar les interaccions entre infraestructura i territori des d'una lògica de projectes transversal que integrin i articulin visions enginyerils, arquitectòniques, ambientals i patrimonials. El Centre per a la Sostenibilitat Territorial (CST) és una associació que promou una "nova cultura del territori" (NCT), és a dir, una nova forma d'entendre i d'entendre's amb el territori. L'associació aplega entitats ambientalistes i moviments en defensa del territori, professors i investigadors universitaris, agents econòmics i professionals, i ciutadans en general.

El Workshop IntraScapeLab en aquesta primera edició es realitza combinadament al Campus Nord de la UPC Barcelona Tech a l'aulari del Departament d'Infraestructures del Transport i Territori-ETSECCPB i amb sessions de treball de camp, i coneixement del territori, amb una presentació pública final a la seu del CST a Cal Monjo de Sant Privat d'en Bas (Garrotxa).

Presentació dels projectes del Workshop a Cal Monjo amb representants del Territori de la Comarca de la Garrotxa

Programa d'activitats

29 Juny de 2012

Presentació del Workshop

(Edifici B1 aula 003. Campus Nord, UPC BarcelonaTech)

10.00h – 12.00h -Presentació del Workshop. Raül Valls (Responsable de Relacions del CST) i Francesc Magrinyà (Coordinador d'IntraScapeLab)

12.00h – Primeres intuïcions i aproximacions. Accés a la informació base

16.00h-19.00h – Classe d'introducció al Software WH per al traçat d'infraestructures de mobilitat (Aula A2-S110 Campus Nord). Josep Mercadé, Enginyer de Camins i Arquitecte, Prof. UPC i membre d'IntraScapeLab

30 juny de 2012

Formulació d'Hipòtesis de projecte

1 juliol (Cal Monjo, Sant Privat d'en Bas, La Vall d'en Bas)

10.00h – 11.00h –Conferència“La variant de les Preses, com i per on?” Emili Bassols Tècnic responsable de Patrimoni natural del Parc Natural de la Zona Volcànica de La Garrotxa

11.30h – 14.00h – Visita de Camp

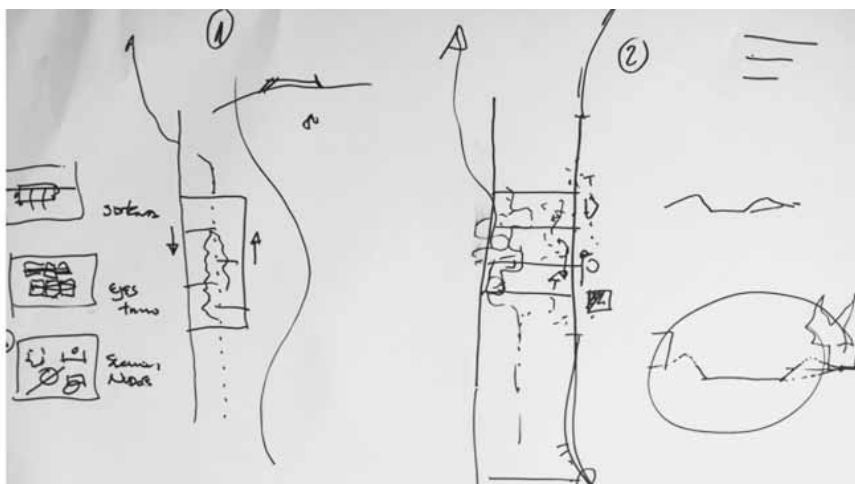
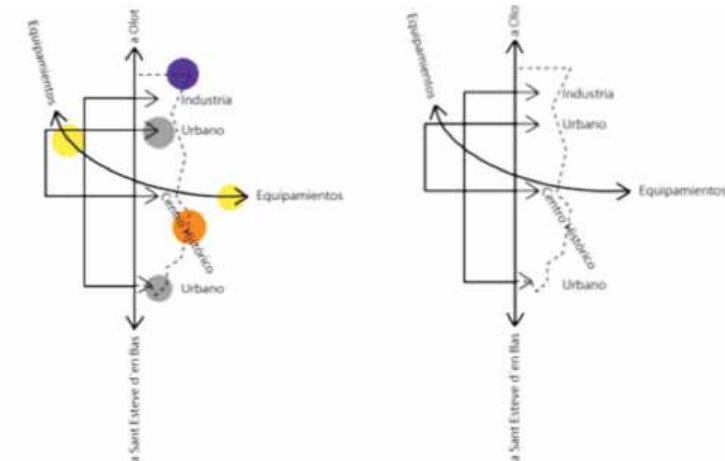
2 juliol de 2012(Edifici B1 aula 003. Campus Nord, UPC BarcelonaTech)

10h – 14h – Taller.

16h – 17h – Taller.

17h – 18.25h -Ponència 1. “El paisatge i els senders a peu per la Garrotxa”. Llorenç Planagumà, Comunicador Ambiental, Geòleg i Coordinador tècnic del CST

18.35h – 20.00h – Ponència 2. “La necessitat de l'eix Vic – Olot”. Raül Valls, Filòsof i Responsable de Relacions del CST

Els dos models territorials proposats corresponents als dos grups de treball. 1) La Variant com a part integrant del paisatge dels espais oberts, 2) La Variant com element estructurant d'ordenació urbana

3 juliol de 2012 (Edifici B1 aula 003. Campus Nord, UPC BarcelonaTech)

10h – 14h Taller. Discussió de propostes I (10h)

16h – 18h Taller

18h – 20h Ponència 3. “Infraestructures viàries i variació d’accessibilitat”. Francesc Magrinyà, Dr. en Urbanisme, Enginyer de Camins, Professor de la UPC i Coordinador d’IntraScapeLab

4 juliol de 2012 (Edifici B1 aula 003. Campus Nord, UPC BarcelonaTech)

10h – 14h Taller.

16h – 18h Taller. Discussió de propostes II (16h)

18h – 20h Ponència 4. “Infraestructures i patrimoni cultural”. Teresa Navas, Historiadora, Dra en Geografia, Professora de la UPC i membre d’IntraScapeLab

5 juliol de 2012 (Edifici B1 aula 003. Campus Nord, UPC BarcelonaTech)

10h – 14h Taller.

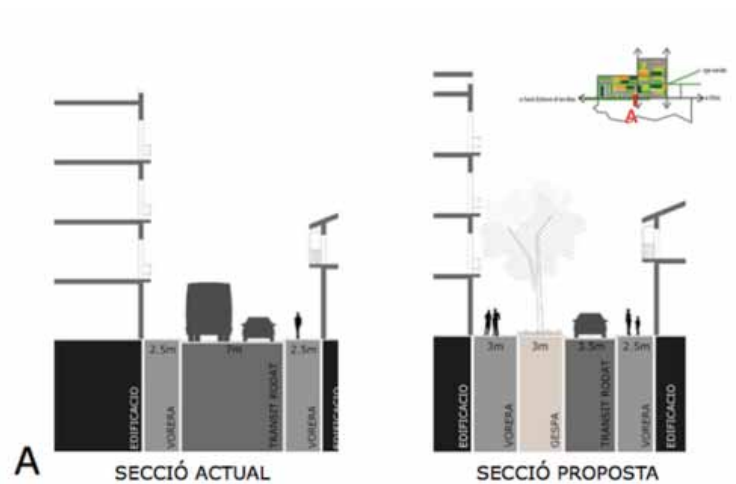
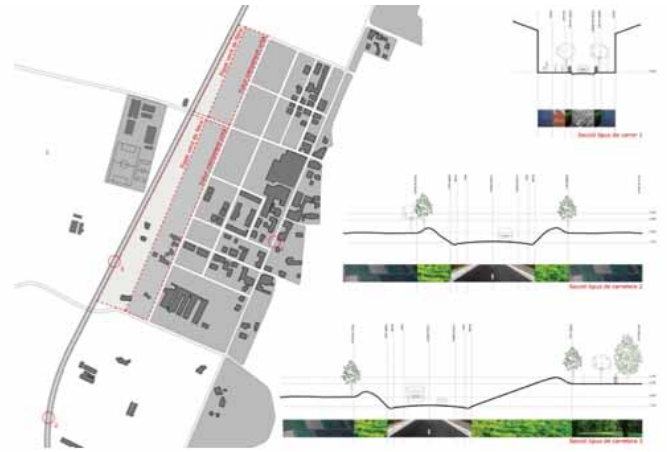
16h – 18h Taller. Balanç i selecció de materials de presentació (16h)

18h – 20h Ponència 5. “Potencials econòmics de la Garrotxa i xarxes d’infraestructures de transport”. Àlvar Garola, Economista, Professor de la UPC i membre d’IntraScapeLab

6 juliol de 2012 (Cal Monjo, Sant Privat d’en Bas, La Vall d’en Bas)

11h-13:30h Presentació dels Treballs

Els professors de Taller: Francesc Magrinyà, Josep Mercadé, Miguel Mayorga (professors del Departament d’Infraestructures del Transport i Territori – ETSECCPB-Universitat Politècnica de Catalunya. Barcelona Tech.

La variant com una oportunitat de re-projectar la travessera urbana

Resultats del Workshop

L'objectiu d'aquest Workshop ha estat proposar una "mirada" interdisciplinària en la que es combinen aproximacions, eines i formes de treball d'enginyers de camins, arquitectes, historiadors, economistes i paisatgistes. Una mirada complexa que permet una interacció professional al voltant de les infraestructures viàries i hidràuliques; les formes urbanes i el projecte urbà; el patrimoni cultural, natural i de paisatge i els impactes econòmics de les infraestructures.

Una anàlisi "interescolar" i transversal que combina conceptes claus com ell lloc, l'espai territorial, la mobilitat, i les activitats i les persones. Per a aquesta aproximació es parteix de la infraestructura viària i els condicionants que l'alumne aprèn des del coneixement del software de traçat i que es combina, alhora, amb els conceptes claus de projecte urbà i territorial, de paisatge i de patrimoni natural i cultural. La variant es converteix en un element estructurador de l'espai urbà i de l'espai natural.

Presentació dels projectes del Workshop a Cal Monjo amb representants del Territori de la Comarca de la Garrotxa

Participants del Workshop

Jaume Farrés, Arquitecte
David González, Enginyer de Camins, Canals i Ports
Daniela Maldonado, Arquitecta i Màster de Sostenibilitat
Xavier Martí, Enginyer de Camins, Canals i Ports
Joan Puigferrer, Arquitecte
Esther Santamaría, Arquitecta i Estudiant de Màster Arquitectura del Paisatge
Queralt Santandreu, Enginyer de Camins, Canals i Ports
Arnau Sempere, Arquitecte
Cristina Ureña, Enginyera en Topografia i Grau en Geomàtica
Livia Valentini, Arquitecta i Estudiant de Màster Arquitectura del Paisatge

Una aproximació que supera els prejudicis tals com “l'autonomia en el disseny de la infraestructura”, “la infraestructura sense territori” o “la infraestructura com una barrera”. De fet, un projecte de variant implica alhora intervenir sobre l'espai natural de l'entorn urbà i sobre l'espai de la travessera urbana de la zona central que pot ser transformada i adquireix noves potencialitats.

L'aproximació al projecte de la variant com a infraestructura s'ha fet des de dues hipòtesis diferenciades: la infraestructura s'articula amb un espai obert o la infraestructura s'insereix com un element central de l'espai urbà.

Les mirades més projectuals usualment associades a l'enginyeria o l'arquitectura, es combinen amb altres aproximacions renovadores provinents de l'ecologia aplicada a l'escala territorial, de l'anàlisi del patrimoni paisatgístic i cultural; i del coneixement de la gestió econòmica dels diferents projectes urbans i infraestructurals.

L'experiència del workshop ha estat molt enriquidora, en primer lloc, per interconnectar, per una banda, el coneixement de tècnics que treballen i reflexionen sobre el territori i les infraestructures i, per altra banda, les persones i institucions del territori que reflexionen sobre el futur del seu entorn que es construeix i

projectes de variant i travessera urbana, un debat que ha de continuar...

Professors membres d'Intrascapelab

Francesc Magrinyà. Dr. en Urbanisme i Eng. de Camins, Canals i Ports

Teresa Navas. Dra. Geografia i Historia

Josep Mercadè. Arquitecte i Eng. de Camins, Canals i Ports

Miguel Y. Mayorga. Arquitecte urbanista

Alvar Garola. Economista

<http://intrascapelab.wordpress.com/>

reconstrueix constantment. El territori de la Garrotxa és un cas paradigmàtic ja que la construcció del túnel de Bracons i la perspectiva de les variants de l'eix Vic-Olot-Figueres prenen un rol central en els debats territorials d'una comarca on el valor del paisatge és un element que caracteritza la seva identitat.

El workshop ha estat una experiència renovadora a l'àmbit disciplinari i universitari. Situar la infraestructura viària al centre de la discussió, en diàleg amb les altres disciplines és una mirada renovadora. El paradigma projectual ha estat partir de les condicions tècniques del traçat des de l'enginyeria viària, però amb diàleg amb la mirada paisatgística, en confrontació amb una aproximació de projecte urbà i amb aproximacions des de lectures de patrimoni cultural i de les implicacions econòmiques. Aquesta metodologia ha estat renovadora perquè combina disciplines que normalment no participen conjuntament de les propostes territorials.

Una de les conclusions principals dels debats entre els diferents participants de la universitat i del territori ha estat que la traça viària es pot replantejar d'una forma més articulada amb el territori, tal com ho expliciten les dues propostes estudiades. Aquestes poden esdevenir referents en posteriors discussions en un debat que ha de continuar.

